

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ars Semper Gavdendi

Demonstrata Ex Sola Consideratione Divinae Providentiae Et Per
Adventuales Conciones

Sarasa, Alfonsus Antonius de

Antverpiae, 1664

§. VI. Ostenditur denique diuisionem fortunarum aliter institui non
debuisset, adeoque non potuisse nisi eo quo iam modo facta est. Itaque
felicitati alienae ne iniude, & alienis malis acquiesce.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13517

hanc quodlibet experientiam. Malum esse pauperem
 -miserum. ex def. omnia officiorum. VI.
 -miserum. ex def. omnia officiorum. VI.

Ostenditur divisionem illam fortunarum aliter institui non de-
 buisse, adeoque nec potuisse, nisi eò modo quò iam facta est.
 Itaque ne felicitati aliena inuide, & alienis malis acquiesce.

Acquiescè-
 dum est di-
 strictioni
 bonorum. &
 malorum.
 promiscua
 prout aucto-
 est facta.

Deo. cui
 regit omnia.

Probat, quia nemo homo capax est, qui sigillatim & bene, quin imò aliter ea distribuatur.

29.
 8.
 30.
 Quid iam vobis est animi, quis sensus Auditores? an posthàc tritum illud sed vt parum dicam, temerarium oggeretis, Quare via impiorum prosperatur? acquiescerisne iudicio illius qui dat omnibus prout vult, neque vult quidquam, nisi quod æquum est? Bene est. Alijs tamen lubet ascendere: non enim diuisionem hanc fortunarum tam promiscuam, iustam solum esse contendendo, sed nec aliam esse debuisse, adeoque nec potuisse, aliter institui. Causa securus, id constanter assero.

Hic vero subrides tu, fat scio, humeros contrahis, supercilium eleuas & frontem rugas. Aliquid, vt video, hic tibi non placet; non viquequaque a Deo actum est bene. Verum age, conseramus manus si placet. An vero tu, superciliose Censor, cui nullum non admordere sunt delicia; an tu tibi tam amice abblandis, vt fortunam cuique suam, te melius consignaturum fuisse tibi persuadeas? Tentanda sane hæc res est, erroremque solum si fieri potest, dedocendus tandem Deus. Illud itaque sic statue, omnes omnino quotquot in orbe sunt diuitiæ, omne aurum argentumque quod aut fert India, aut quod ex terræ visceribus hactenus erutum toto vagatur orbe, penes te esse sequestratum: nihil pretiosi esse, quod non in manu tuâ sit erogare, distribuere, retinere prout libitum fuerit: ceteros omnes pauperes esse, omnium egenos, nihilque expectare nisi a te. An tibi sat virum, imò sat sensus & iudicij esse arbitraris, diuisionem hanc qui possis, non dico absoluere, sed vel instituere & inchoare? Si non; quid conuerteris id factum, quod vt velis, emendare tamen non possis? Si etiam; itaque rem ordite, si placet, neque iam verbis, sed rebus ipsis dirimamus rem.

Ostenditur id experientia facta ad rem.

31.
 Dic igitur sodes. Quis primus esset, cui diuitias assignares? Egomet ipse, inquis. Facis profecto non illepidè: à se ipso enim charitas incipit, ordinata vt sit. Verum quantum aris, quantum auri

auri & argenti ex totâ congerie extraheres, tuosque in thesauros consignares? Quot festertium millia? auri quot milliones? non enim nisi unâ tantum vice potes eligere, ne numquam absol-uamus rem. Quid hæres in ipso limine? quid tam cito dubitas? an iam subducendi sunt calculi? an prius statuendum, quantam habiturus sis familiam, quot procreaturus sis liberos, quam obi-turus dignitatem, quæ expensæ faciendæ, priusquam id scias quæ tibi sint sumptibus sustenturæ diuitiæ? Id verò si prius sta-tuendum est tibi, age cogita tecum ipse, antequam de te quid statuas. Verùm ut totius orbis expectationi facias satis, te pro hæc opportunitate præterito, ad prospiciendum cæteris abea-mus, ne totus, si diu morandum est, in te irruat offensus orbis. Si tamen de te ipso statuere certi quid non possis, quid alijs fa-cturus sis, facilis iam est coniectura. Pergamus tandem ad cæ-teros.

32. Dic saltem amabo; quis ex omnibus quotquot sunt homini-bus, à te secundus erit, cui partem suam munificus assignes? Quid rursus hîc circumspicis, quem tandem designas oculis? En fratrem tuum hîc penes te: nullus sanè hîc tibi coniunctior naturâ & sanguine. Quid caput moues? Frater, inquis, est, at noui fratrem: eum nempe qui mihi parentum amorem blandi-ciis falsimoniiisque subtraxit perfidus; iam me adorât, à me cum totus pendet. Noui ingenium viri, hercle, indonatus mihi abibit hodie; recedat modò, cras videro. Næ tu elatò nunc es animò vir bonè, fortunarum factus arbiter. Verùm si tam citò lites mōueantur & iurgia, quando demum finienda est hæc distribu-tio, quam ne quidem datur incipere? An non hîc expectandæ sunt totius orbis querimonix & clamores execrantis te reipub-licæ, laboranti mundo quòd non subuenis?

33. Verùm stultus ego sim & demens, lateri tuo si adhæream, speremque te quidquam acturum rectè, nisi prius quid cuiusque ferat genius, quid necessitas, quid filiorum futura multitudo, quid vnicuiusque ætas, quid vitæ diurnitas, quid dignitatis ra-tio, quid bellorum impetus, quid fortunæ futura varietas, quid negotiorum euentus, quid hominum bonis insidiantium perfid-ia, sint allatura, probe penitusque perspexeris. Hæc autem omnia perspicere te posse putas, homo minimæ mentis, & pro-iectæ audaciæ? sine quæso, sine Deum agere res suas, imò &

Est incapaci-tas ho-minū pro-batur à priori.

tuas,

tuas, momenta cui omnia, necessitatesque penitus sunt conspicua. Agat ille prout placuerit, qui agit omnia *in pondere & mensura*, qui *gratias suas diuisit prout vult*, vult autem quod videt viribus, genio, naturæ, tempori, maxime accommodatum; quod æternæ salutis procurandæ maxime conueniens. Ad has leges omnia attemperauit; has quia non attendimus, ad omnia cœcutimus, nec tamen cœcitatē præfracti agnoscimus.

Lubet tamen eam prorsus detegere. Adhuc enim, obmurmuras, sat scio, illudque tibi ipsi tacitus dicis, saltem illi (& aliquem mente designas) bona tanta non committerem, in manu si foret meâ. Sceleratus est, impius est, fastus nimis deprimendus est. Bene habet; verum & hoc quoque alius de tertio conqueritur, alius de quarto; & sic denique nemo homo est, qui non queritur; nemo homo, de quo querimoniam non deponuntur. Quod si querelæ iustæ sunt, sanè nihil in toto rerum ordine, à Deo factum est iustè. Igitur emendemus omnia, restituamus ordinem, & ne querelis detur locus, studia conferamus, iustamque tandem instituamus rerum omnium diuisionem. Attendite nunc quotquot estis mortales: sacer Senatus iam coactus est; res intus agitur magna: de lege inquam agrariâ, & argentariâ, Senatus humani consulto, peremptoria ferenda est sententia.

Et ut ordine tota causâ deducatur, illud prius ad iudicium reuocandum est, an licet diuitiæ fortunæque non malè fortassis Deus, malos inter bonosque promiscuè dispertierit, non congruentius saltem, meliusque vni tantum ordini fuissent assignandæ. Nam quod non malè, imò benè factum est, melius tamen fieri posse, non repugnat. Itaque irritemus distributionem Dei, omnibusque detrahamus bona omnia, imò & mala. Istud iam in quæstione est, non cui danda sigillatim, nam id nimis longæ consultationis est, uti vidimus, sed cui ordini. An solis omnibusque bonis bona, an verò bonis omnibus solisque mala: malis autem an solis bona, an solis danda sint malis mala. Nihil enim amplius quærendum restat, nec alia inuenietur diuisio, præter eam quæ iam est. Proposita est quæstio. Igitur si placet, arbitrare; & vide an non in maximas implicandus sis difficultates. Dic tamen sententiam.

Mala non esse danda solis malis

Ego verò, inquis, sic statuo, manifestam esse rem. Bona certè omnia malis & peruersis omnibus abiudicantur; malis verò & calam-

calamitatibus, omnes omnino opprimuntur, sic iudicō sic statuo. Quis enim dementi arma non eripiat, quibus & se & alios in perniciem, iis malè vsurus trahat? Ita tu, & quidem magnò fastu. At verò, an id è re publicâ futurum putas, & verò etiam quod maximè spectandum est, è re Diuini Numinis? Quis id dubitat inquis? Imprimis ego. Si enim modò tot beneficiis allecti à Deo & implicati peccatores, nihilominus tam impudentes sunt, vt barbarum in morem ei rebelles sint, eiusque tam sancta imperia detrectent; in quantam eos impudentiam abituros censes, si iniuriis à Deo se peti existiment; existimaturi procul dubio, si cuncta sibi bona eripi persentiscant, & præterea non ferendis calamitatibus inuolui? Effrontem si se mendicus præbeat eleemosynam lautam cum accepit, benefactorisque sui oculos impudenter inuolet; quid demum ab hoc scelesto capite expectari potest, indonatus si dimittatur, & quod peius est multatatus malè? Non igitur è re & honore Dei erit ista diuisio.

*probatur
quia id nō
erit ex ho-
nore Dei.*

37. Non etiam è re publicâ: si enim modò scelerati illi, cum diuitiis abundant, nullaque vllius rei nisi virtutis penuriâ premantur, de impietate tamen suâ non erubescant, fraudes conscientiam reclamante nihilominus texant, iustitiam corrumpant, & pessumdent: quid demum illi, paupertate extremâ cogente, non audeant? Certè cum in omne nefas proiectum sit eiusmodi hominum genus, neque quid conscientia dicet, quidue Deus imperet, magnopere soleant attendere; furtis, latrociniiis, & bonorum deprædationibus complebuntur omnia: sceleribusque tantis necessitas & paupertas, neque planè abs re, prætexetur.

*Nec ex bo-
no rei pu-
blica.*

38. Video, inquires, erravi. Bona itaque, ne pessimi euadant qui mali sunt, sceleratis omnibus, & solis posthac, & quidem profusè ingeruntur. Quid enim? Sæpius sanè me audisse memini, & verò etiam sacræ Paginæ testimoniis comprobari, diuitias ruinæ causam optimis cæteroquin viris, sæpenumerò præbuisse. Subtrahenda igitur ipsis est mali occasio, vt semper boni sint. Scelerati verò cum iam orco se deuouerint, ea possideant, nocere possessori quæ possint. Neque si supplicia æterna, quæ eufuri non sunt, malefactoribus augeant, curandum est magnoperè.

*Non etiam
soli malis
bona dāda
sunt.*

39. Priori hic arbitratus non est absimilis. Quis enim non videat, quòd si nemo diues esse posthac possit, nisi sit sceleratus, sceleratos illico fore quamplurimos, vt sint diuites? quod si

A a

iam,

iam, vbi bonis esse datur & simul diuitibus, multi nihilominus, vt diuitias sibi parent, sectantur scelera; quid tum futurum reris, cum ad opes non nisi per scelera patebit via? In finitos sanè à rectò virtutis tramite auocabit, & in omne vitium naturâ suâ procliuēs præcipitabit, certa illa sceleratissime solis proposita diuitiarum spes. Fatere igitur iterum errasse te, & nec malis solis bona, nec adeò solis & omnibus mala esse ingerenda.

Neque omnibus iniuste danda sunt bona.

At cum bonis tam benè affici videare, neque absque causâ, cum & te inter bonos sine dubio connumereres; quid illis agendum censes? Diuitesne vis vt sint omnes, an vt omnes pauperes? Diuites, inquis, vt sint volo, & quidem omnes, & quidem solos. Intellego; rem tuam agis, & pro domo tuâ; nam inter bonos te recenseres. Sed pace tuâ dixerim, id certè Deo non erit vsque adeo honorabile: infinita enim hominum congeries, honestatis virtutisque partibus adiiciet animum, non vt Deo, sed vt cupiditati suæ obsequantur; nec iam piè Deo viuetur, sed diuitiis, quod rectè Augustinus admonet: *Permixta inquit ista temporalia Deus esse voluit: quia si bonis solis ea daret, putarent & mali propter hæc colendum Deum, quod sanè si rectè expendis, non est Deum colere sed se.* Adde, si vt rectè paulo ante monuisti, boni omnes essent opulenti non omnes in arrepto virtutis tramite perseveraturos. Multos enim diuitiæ perdidere; neque omnes eò sunt cecidit, vt sine capitis vertigine fauentem fortunæ auram sustinere diu queant. Augerent itaque, vt vides, diuitiæ bonis omnibus passim & temerè concessæ malorum numerum; & sic cum bonis fauimus, multiplicamus malos.

Nec etiam omnibus bonis inreuerentia mala.

Pauperes ergo sint omnes, inquis, vt semper boni sint. Votum bonum est fateor, sententia vero non bona, imò perniciofa quàm quæ maximè. Nam si nunc, quando boni, vitæ huius commodis opibusque minimè excluduntur, tam pauci tamen sunt Deum virtutemque qui sincerè colant, quàm paucos tunc futuros arbitraris, vbi sanctos mores certò certius consecutura est misera paupertas. Quis tum malus peruersam vitam in meliorem commutabit, & ad bonorum ordinem transfiliet, si illico ex opulento futurus est miserrimus, & vt bonorum numero adscribatur, dimittenda videat bona, quæ non nisi sceleratis fas sit possidere? Interim si bonorum nemo diues, nemo potens, nemo opulentus, quis Religionem fouebit opibus? quis templa con-

40.

Aug. in
Psal. 66.

41.

struet, quis dotabit sacras domos, quis altaria procurabit? sceleratis scilicet impiisque hominibus ea incumbet cura. Ipsorum denique tyrannidi quis resistet, si nemo potens bonus? quis eorum impudentiæ se opponet; quis virtutis defensor, quis solatio oppressis futurus, si nemo iustorum potentiæ quidquam habeat, & omnis cum diuitiis, vti fieri assolet, auctoritas, omnis vis, omne imperium, ad solos impios fuerint deuoluta? Vides iam certè, si quidquam vides, neque malos omnes pauperes esse posse, neque omnes diuites: & longè minùs, bonos rectosque homines, aut omnes diuitiis cumulandos, aut paupertate omnes miseris esse implicandos.

42. *¶* Video inquires, sed quid agam? quo me vertam? illud tantùm occurrit modò, vt omnium fortunatum æqualis fiat inter omnes diuisio. omnes pari gradu sint, diuites, opulenti, & felices; nec quidquam sibi detractum obmurmurent boni, nec quidquam bonis adiectum conquerantur mali: tum sanè cessabunt indignantium voces, obstructæque argento querimoniæ contutescent. Verùm vtinam tacuisses tu ipse vir minimè male! Hic enimvero omnium quos protulisti dementissimus est arbitratus, prout secuturo Tractatu planum faciam. Omnia dum æquas, perturbas omnia; & dum cuncta facis paria, peruertis singula, & perdis vniuersa. Hæc porro deinceps, vti dixi: nam dissoluedus est in præsentiarum hic hominum cuncta arrodentium ridiculus Senatus. cras agentur reliqua.

43. Illud tantùm nunc ex hac ratiocinatione colligam, abs re esse quòd me aliena felicitas, aut etiam aduersa fortuna angat, sollicitum habeat, & perturbet. Rursus ab omni ratione longè alienos esse sermones illos, quibus otiosi quærimus, cur boni deprimantur, cur mali floreat: cur si aliquibus bonis bene sit ab opibus, & à re domesticâ, non sit omnibus: cur si malis aliquando futurum est malè, non sit modò: cur si plectantur aliqui, non castigentur vniuersi? illud enim iam ostensum est, vniuersim magno consilio & sanâ ratione, sceleratissimo cuique spes etiam maximas fuisse ingestas: deinde etiam, non aliâ quam tam inæquali malos inter bonosque fortitione, bona vel debuisse distribui, vel etiam potuisse. Quòd si verò veritatis huius vim percipio, tum sanè huius scelesti & illius impij, & tertij nimium insolentis felicitati, opibusque quantumcumque flagitiosi homi-

*Itaque nemi-
mini felici-
tatem
quam ha-
bet inuide.*

nis facile acquiescam; nec inuidebo. Si malus est, & tamen diues; diues est, vt bene faciat, & tandem bonus fiat: felicem facit Deus, vt ad suum obsequium beneficiis peruersum alliciat. Obsequi si noluerit, aliqua eius bona remuneratur, ne quidquam in extremo iudicio possit exigere, vbi plena scelerum ineunda est ratio, & integra suppliciorum subeunda est mensura. Quid nunc nequidquam turbor? *intelligam in nouissimis eorum.* isthic toti mundo fiet perspicuum, non nisi prouidentissimâ Dei ordinatione, hæc sic fuisse disposita; sanctissimâque prorsus ratione id factum, vt rationes Diuinæ Prouidentiz nos laterent. Prouidentiam hanc colo, & securus sum; hanc veneror & felix sum; hanc adoro & beatus sum. Omnia sic fecit, qui fecit omnia; & vt faceret omnia, sic esse voluit singula. Iustus est, qui suum cuique dat; Prouidus, qui cuncta recte ordinat; Sanctus, qui non nisi rectissimum finem operibus suis habet præfixum. Itaque *Benedicite omnia opera Domini, Dominum, & quidem Ex hoc Nunc ignorantia mea, vsque in seculum.*

TRACTA-